

Informacja

o strukturze wydatków oraz gospodarce środkami Funduszu Pracy na realizację zadań z zakresu aktywnej polityki rynku pracy w województwie pomorskim w 2014 r.

1. Wydatki FP poniesione przez PUP w 2014 r. - ogółem¹

Wydatki FP poniesione przez powiatowe urzędy pracy województwa pomorskiego w 2014 r. wyniosły 390 295 tys. zł i były niższe o 33 990 tys. zł tj. o 8% od wydatków poniesionych w roku poprzednim (w 2013 r. - 424 285 tys. zł).

Poziom wydatków FP na **programy na rzecz promocji zatrudnienia** w 2014 r. był wyższy niż w roku ubiegłym i wyniósł 191 384 tys. zł (w 2013 r. - 176 175 tys. zł).

Wydatki FP na **zasiłki dla bezrobotnych** w 2014 r. wyniosła 179 061 tys. zł i była znacznie niższa w porównaniu do roku 2013 r. (225 617 tys. zł).

Pozostałe wydatki FP (do których należą m.in. koszty systemu informatycznego, dodatki aktywizacyjne, koszty wezwań, zawiadomień, przekazywania świadczeń itp.) uległy nieznacznemu zmniejszeniu w porównaniu do 2013 r. i wyniosły w 2014 r. 19 850 tys. zł (w 2013 r. wyniosły 22 494 tys. zł).

Pomimo zmniejszenia ogólnej kwoty wydatków, jakie zrealizowały powiatowe urzędy pracy, wydatki przeznaczone na aktywne programy na rzecz promocji zatrudnienia w roku 2014 r. zwiększyły się o niemal 9% w porównaniu do roku 2013 r.

W 2014 r. w ramach **Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS)**, służącego wsparciu kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, powiatowe urzędy pracy województwa pomorskiego wydatkowały łącznie 1 181,6 tys. zł. Środki finansowe KFS posłużyły wsparciu 830 osób.

¹ Na podstawie sprawozdania MPiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy za 2014 r.

2. Struktura środków FP na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2014 r. realizowanych przez powiatowe urzędy pracy w województwie pomorskim

• Środki FP ogółem w województwie pomorskim

W 2014 r. decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS) wysokość środków FP przeznaczonych na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, wyniosła 163 659,6 tys. zł. Zgodnie z *Rozporządzeniem Rady Ministrów z 17 lipca 2009 r. (Dz. U. Nr 123, poz. 1019 z późn. zm.) w sprawie algorytmu ustalania kwot środków FP na finansowanie zadań w województwie 29% środków tj. 47 687,1 tys. zł zostało przeznaczone na zadania realizowane przez samorządy powiatowe, a 71% tj. 115 972,5 tys. zł na działania inicjowane przez samorząd województwa w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL).*

Ponadto z rezerwy środków FP będących w dyspozycji MPiPS pozyskana została dla województwa pomorskiego dodatkowa kwota środków FP w wysokości 29 550,3 tys. zł. Na finansowanie innych fakultatywnych zadań przeznaczono 11 811,7 tys. zł.

• Środki FP na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej będące w dyspozycji samorządów powiatowych

Na zadania realizowane przez samorządy powiatowe przeznaczone zostały środki FP w wysokości 47 687,1 tys. zł podzielone algorytmem zgodnie z Kryteriami podziału środków FP na finansowanie przez samorządy powiatowe województwa pomorskiego programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych przyjętymi uchwałą nr 762/XXXVI/13 Sejmiku Województwa Pomorskiego z 20 grudnia 2013 r. Podział stanowił podstawę do przyznania przez MPiPS indywidualnych limitów (wyjściowych) dla poszczególnych samorządów powiatowych.

Kryteria podziału środków FP uwzględniają m.in. charakter struktury bezrobocia na poszczególnych lokalnych rynkach pracy (tj. udział osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat oraz poniżej 25 lat, udział osób zamieszkałych na wsi oraz udział osób bez kwalifikacji).

• Środki FP na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej będące w dyspozycji samorządu województwa

Na działania inicjowane przez samorząd województwa tj. na Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL), Priorytet VI – Rynek pracy otwarty dla wszystkich, Działanie 6.1 *Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie, Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych* przeznaczone zostały w 2014 r. środki FP w wysokości 115 972,5 tys. zł.

Celem Poddziałania 6.1.3. jest podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej w regionie. Poddziałanie realizowane jest poprzez projekty systemowe powiatowych urzędów pracy.

W ramach projektów systemowych mogą być finansowane instrumenty i usługi zdefiniowane w ustawie z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach

ryнку pracy związane z realizacją następujących form wsparcia: szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia bądź zmiany kwalifikacji zawodowych, staże, przygotowanie zawodowe dorosłych, prace interwencyjne, doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy, przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pomoc prawna, konsultacje i doradztwo związane z podjęciem działalności gospodarczej.

Beneficjenci Ostateczni: osoby bezrobotne zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy w tym w szczególności osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wymienione w art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy tj. osoby bezrobotne do 25 roku życia, bezrobotni długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego albo kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, bezrobotni powyżej 50 roku życia, bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, bezrobotni niepełnosprawni.

W 2014 r. w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL zatwierdzono (do listopada 2015 r.) wydatki z FP w wysokości **113 043 360,8 zł**. Liczba uczestników, którzy ukończyli udział w Poddziałaniu 6.1.3 w 2014 r. wyniosła ponad **8,8 tys. osób** (ponad 4,6 tys. kobiet oraz ponad 4,1 tys. mężczyzn).

- **Dodatkowe środki FP pozyskane dla województwa pomorskiego z rezerwy będącej w dyspozycji MPiPS na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej**

W 2014 r. na wniosek Marszałka Województwa Pomorskiego powiaty województwa pomorskiego otrzymały dodatkowe środki FP w wysokości **29 550,3 tys. zł**, na realizację programów² na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w tym:

- **8 519,6 tys. zł** - na programy skierowane do osób w wieku do 30 roku życia,
- **1 361,7 tys. zł** - na programy skierowane do osób w wieku powyżej 50 roku życia,
- **10 764,1 tys. zł** - na programy skierowane do osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- **652,0 tys. zł** - na programy skierowane do osób bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi (w tym współfinansowane z wkładu finansowego Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji - EFG),
- **1 300,0 tys. zł** - Programy Specjalne,
- **127,0 tys. zł** - Programy Integracji i Aktywizacji,
- **1 483,8 tys. zł** - Programy realizacji robót publicznych w regionach wysokiego bezrobocia,
- **905,9 tys. zł** - Programy na rzecz osób tworzących i przystępujących do spółdzielni socjalnych,
- **245,4 tys. zł** - Programy skierowane do bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy oraz bezrobotnych sprawujących opiekę nad osobą zależną,

² Wysokość środków oraz Programy, na jakie mogły składać wnioski powiatowe urzędy pracy określone zostały przez MPiPS w „Zasadach przyznawania środków FP stanowiących rezerwę Ministra Pracy i Polityki Społecznej na Finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2014 r.” oraz dodatkowych pismach wyjaśniających.

- **4 190,8 tys. zł** - Programy aktywizacji bezrobotnych w wieku 30-50 lat.

W 2014 r. wydano ze środków z rezerwy FP **27 837 tys. zł**, a dzięki wsparciu finansowemu zatrudnienie znalazło 3 058 osób.

3. Ocena sytuacji rynku pracy województwa pomorskiego w 2014 r. z uwzględnieniem zmian wynikających z nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (nowelizacja weszła w życie 27 maja 2014 r.)

W końcu 2014 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa pomorskiego wynosiła 96,8 tys. osób. W porównaniu do 2013 r. odnotowano spadek o 17,4 tys. osób, tj. o 15,2% (w Polsce spadek o 15,4%). W 2014 r. zmniejszenie liczby bezrobotnych odnotowano we wszystkich powiatach województwa pomorskiego. Największy spadek odnotowano w powiecie kwidzyńskim (o 26,5%) i kartuskim (o 26,4%). W liczbach bezwzględnych najwięcej bezrobotnych ubyło w Gdańsku (1,9 tys. osób) i powiecie starogardzkim (1,8 tys. osób).

Po okresie spowolnienia gospodarczego, kiedy bezrobocie w Pomorskiem rosło (lata 2009-2012), rok 2014 był drugim rokiem z rzędu, w którym odnotowano jego zmniejszenie. Dynamika spadku stopy bezrobocia w 2014 r. była znacznie wyższa aniżeli odnotowana w 2013 r. (spadek z poziomu 13,2% w końcu 2013 r. do poziomu 11,3% w końcu 2014 r.). W końcu 2014 r. stopa bezrobocia w województwie była niższa o 0,2 pkt. proc. od wynoszącej 11,5% stopy bezrobocia w Polsce. Trend spadkowy bezrobocia w województwie może świadczyć o stopniowo poprawiającej się sytuacji regionalnego rynku pracy. Spadek stopy bezrobocia odnotowano we wszystkich powiatach województwa – w granicach od 0,5 pkt. proc. w Gdyni (stopa bezrobocia osiągnęła w tym powiecie poziom 5,8%) do 4,2 pkt. proc. w powiecie malborskim (21,4%). Mimo znacznego spadku stopy bezrobocia w powiecie nowodworskim (o 3,2 pkt. proc.) powiat ten nadal charakteryzował się najwyższą stopą bezrobocia w województwie – 27,5%. Najniższy poziom omawianego wskaźnika zanotowano w Trójmieście: w Sopocie (4,0%), w Gdańsku (5,7%) i w Gdyni (5,8%). Różnica między najwyższą a najniższą stopą bezrobocia w Pomorskiem zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego i wyniosła w końcu 2014 r. 23,5 pkt. proc. (w grudniu 2013 r. – 25,9 pkt. proc.)

W 2014 r. zarejestrowano w powiatowych urzędach pracy 140,4 tys. osób bezrobotnych, czyli o 18,1 tys. osób (o 11,4%) mniej aniżeli w 2013 r., natomiast wyłączono z ewidencji 157,8 tys., tj. o 1,2 tys. (o 0,8%) mniej niż przed rokiem. Odpływ z bezrobocia był większy od napływu o 17,4 tys. osób, a zatem zaobserwowana zmiana była pozytywna. Podjęcia pracy stanowiły 46,8% wszystkich wyłączeń i dotyczyły **73,8 tys. osób** (w roku poprzednim odpowiedni odsetek wyniósł 46,5%, a pracę podjęty **74,0 tys. osób**).

W ramach działań mających na celu aktywizację zawodową bezrobotnych³ powiatowe urzędy pracy województwa pomorskiego w 2014 r. wyłączyły z ewidencji bezrobotnych 26,7 tys. osób, niewiele mniej w porównaniu z rokiem poprzednim (spadek o 35 osób, tj. o 0,1%). Najwięcej wyłączeń stanowiły osoby objęte zatrudnieniem subsydiowanym (prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcia

³ Działania aktywizacyjne obejmują: podjęcia pracy subsydiowanej, rozpoczęcia: szkolenia, stażu, przygotowania zawodowego dorosłych, pracy społecznie użytecznej, realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisanie kontraktu socjalnego.

działalności gospodarczej, podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego i inne) – 9,1 tys. osób (w 2013 r. – 8,8 tys.) oraz stażami – 8,2 tys. osób (w 2013 r. – 7,6 tys.). Kolejne pod względem liczby wyłączonych w ramach działań aktywizacyjnych były osoby rozpoczynające: szkolenie – 6,2 tys. osób (w 2013 r. – 6,4 tys.) oraz prace społecznie użyteczne – 2,9 tys. osób (w 2013 r. – 3,7 tys.).

W porównaniu do roku poprzedniego zmiany w liczbie wyłączeń bezrobotnych w wyniku podejmowanych działań aktywizacyjnych były zróżnicowane. Największy spadek odnotowano w ramach rozpoczęcia prac społecznie użytecznych o 21,7% (o 0,8 tys. osób) a największy wzrost wystąpił przy podjęciach pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego o 28,1% (o 0,7 tys. osób) oraz przy podejmowaniu innej pracy subsydiowanej o 221,3% (o 0,2 tys. osób).

Analiza zmiany liczby bezrobotnych według stanu na koniec 2014 r. w porównaniu do stanu na koniec 2013 r. wskazuje, że w wielu kategoriach bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy liczba bezrobotnych wyraźnie się zmniejszyła, choć w poszczególnych kategoriach spadki miały różną dynamikę. Ze względu na różnice w dynamice spadku liczby bezrobotnych zmieniła się w Pomorskiem m.in. struktura bezrobotnych ze względu na płeć. W końcu 2014 r. w Pomorskiem było 54,1 tys. bezrobotnych kobiet i 42,7 tys. bezrobotnych mężczyzn. W stosunku do końca 2013 r. w obu kategoriach odnotowano spadek liczby bezrobotnych, jednak dla mężczyzn był on bardziej dynamiczny – wynosił 17,1%, tj. 8,8 tys. osób (kobiety – 13,7%, tj. 8,6 tys. osób). Tym samym udział bezrobotnych mężczyzn w ogóle bezrobotnych zmniejszył się o 1,0 pkt. proc. do poziomu 44,1%, a udział bezrobotnych kobiet wzrósł o tę samą wartość do poziomu 55,9%.

Warto zwrócić uwagę, że w niektórych kategoriach bezrobotnych liczba zarejestrowanych zmniejszała się znacznie wolniej niż bezrobotnych ogółem:

- długotrwale bezrobotni – liczba długotrwale bezrobotnych wyniosła w Pomorskiem w końcu 2014 r. 52,4 tys. osób, tzn. była o 7,2% (o 4,1 tys. osób) niższa niż rok wcześniej; odnotowana dynamika spadku była dwukrotnie niższa niż w przypadku ogółu bezrobotnych, co spowodowało wzrost udziału tej kategorii w ogóle o 4,6 pkt. proc. do poziomu 54,1%;
- powyżej 50 roku życia – w końcu 2014 r. liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia wyniosła 25,0 tys. W porównaniu do końca 2013 r. odnotowano spadek tej kategorii osób o 10,0% (o 2,8 tys. osób), a jej udział zwiększył się o 1,5 pkt. proc. i wynosił 25,8%. Należy zwrócić uwagę, że w przypadku osób w wieku 60 lat i więcej odnotowano w województwie wzrost liczby bezrobotnych (o 14,2%, tj. o 0,5 tys. osób);
- niepełnosprawni – na koniec 2014 r. liczba bezrobotnych niepełnosprawnych wyniosła 6,8 tys. osób i była mniejsza o 4,8% (o 0,3 tys. osób) niż w analogicznym momencie 2013 r. W 2014 r. udział tej kategorii w ogóle bezrobotnych wzrósł o 0,8 pkt. proc. do poziomu 7,0%;
- kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka – w województwie pomorskim w końcu 2014 r. zarejestrowanych było 13,5 tys. bezrobotnych kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Liczba osób w tej kategorii zmniejszyła się w 2014 r. o 4,5%, tj. o 0,6 tys. osób, a jej udział wzrósł o 1,5 pkt. proc. do poziomu 13,9%.

W przypadku niektórych kategorii bezrobotnych odnotowany spadek był bardziej dynamiczny niż spadek notowany dla ogółu bezrobotnych:

- do 25 roku życia – w końcu 2014 r. było 16,3 tys. osób bezrobotnych do 25 roku życia, tj. o blisko ¼ mniej niż rok wcześniej (spadek o 24,4%, tj. o 5,3 tys. osób); ze względu na dynamiczny spadek liczby młodych bezrobotnych ich udział w ogóle zmniejszył się o 2,1 pkt. proc. do poziomu 16,8%. W ramach omawianej kategorii najbardziej dynamicznie zmniejszyła się liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym – spadek wyniósł 29,0%, tj. 1,5 tys. osób.
- osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki – w końcu 2014 r. w ewidencji bezrobotnych znajdowało się 4,3 tys. absolwentów. W stosunku do końca 2013 r. odnotowano spadek ich liczby o 28,5% (o 1,7 tys. osób). Blisko dwukrotnie wyższa niż w przypadku ogółu bezrobotnych dynamika spadku spowodowała zmniejszenie udziału tej kategorii w ogółem o 0,9 pkt. proc. do poziomu 4,4%. W ramach omawianej kategorii równie dynamicznie zmniejszyła się także liczba osób, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia – odnotowano spadek o 20,4% (o 0,2 tys. osób) do poziomu 1,0 tys. osób (udział zmniejszył się o 0,1 pkt. proc. i wyniósł 1,0%).

Należy podkreślić, że na strukturę wyłączeń osób bezrobotnych miała wpływ nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (weszła w życie 27 maja 2014 r.), która wprowadziła możliwość stosowania nowych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Wśród tych innych form przeciwdziałania bezrobociu znalazły się następujące instrumenty:

- bon szkoleniowy – przeznaczony na pokrycie kosztów, które zostały poniesione przez bezrobotnego w związku z podjęciem konkretnego szkolenia; przyznanie i realizacja bonu szkoleniowego następuje na podstawie indywidualnego planu działania oraz uprawdopodobnienia przez bezrobotnego podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej; w sytuacji, gdy koszt szkolenia przekracza poziom określony wartością bonu, osoba bezrobotna zobligowana jest do pokrycia pozostałych kosztów przekraczających wskazany limit;
- bon stażowy - gwarancja skierowania osoby bezrobotnej na okres 6 miesięcy do odbycia stażu u pracodawcy, którego wskaże osoba bezrobotna, o ile pracodawca zobowiąże się zatrudnić na okres kolejnych 6 miesięcy osobę bezrobotną po zakończeniu stażu; pracodawca, który zatrudnił bezrobotnego przez deklarowany okres 6 miesięcy, ma możliwość otrzymania premii, którą wypłaca się na wniosek pracodawcy; przyznanie bonu stażowego następuje na podstawie indywidualnego planu działania i w przypadku tego instrumentu obowiązują te same przepisy ustawy, jak w przypadku stażu;
- bon zatrudnieniowy - przyznanie bonu osobie bezrobotnej następuje na podstawie indywidualnego planu działania i stanowi dla przyszłego pracodawcy gwarancję refundacji przez urząd pracy części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne; pracodawca zobowiązany jest do utrzymania zatrudnienia przez okres 6 miesięcy po zakończeniu refundacji;
- bon na zasiedlenie - starosta może przyznać osobie bezrobotnej bon na zasiedlenie w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, poza miejscem dotychczasowego zamieszkania; bon jest przyznawany w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 200% przeciętnego wynagrodzenia;
- grant na telepracę - świadczenie, które na podstawie zawartej umowy, starosta może przyznać pracodawcy lub przedsiębiorcy na utworzenie stanowiska pracy w formie telepracy; starosta może przyznać grant na telepracę skierowanemu bezrobotnemu

rodzicowi powracającemu na rynek pracy, posiadającemu co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, bezrobotnemu sprawującemu opiekę nad osobą zależną, który w okresie 3 lat przed rejestracją w urzędzie pracy jako bezrobotny zrezygnował z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej z uwagi na konieczność wychowywania dziecka lub sprawowania opieki nad osobą zależną;

- świadczenie aktywizacyjne dla pracodawcy - świadczenie wypłacane na podstawie zawartej umowy, które starosta może przyznać pracodawcy za zatrudnienie skierowanej osoby bezrobotnej; skierowaną osobę bezrobotną pracodawca powinien zatrudnić na okres pobierania świadczenia aktywizacyjnego (12 lub 18 miesięcy), a po upływie okresu pobierania świadczenia zobowiązany jest do dalszego zatrudniania bezrobotnego przez okres 6 miesięcy (gdy świadczenie otrzymywał przez 12 miesięcy) lub przez okres 9 miesięcy (gdy świadczenie przyznano na 18 miesięcy);
- dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie osoby bezrobotnej, która ukończyła 50 rok życia - refundacja składek na ubezpieczenie społeczne jako instrument wsparcia pracodawcy, który zatrudni osobę bezrobotną skierowaną przez powiatowy urząd pracy; pracodawca, który zatrudniał skierowanego bezrobotnego w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy, a po upływie tych 12 miesięcy osoba bezrobotna była nadal zatrudniony u tego pracodawcy, może ubiegać się o zwrot kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne.

W ramach znowelizowanej ustawy i wprowadzonych rozwiązań należy ponadto wspomnieć o Krajowym Funduszu Szkoleniowym (KFS) i zleceniu działań aktywizacyjnych.

KFS to wydzielona część środków Funduszu Pracy przeznaczona na finansowanie kształcenia ustawicznego osób pracujących. Przyjęto, że w latach 2014 – 2015 środki finansowe KFS będą przeznaczone wyłącznie na kształcenie ustawiczne osób z grupy wiekowej 45 lat i więcej. Część środków KFS minister właściwy do spraw pracy przeznacza na dodatkowe zadania: promocję KFS, badania zapotrzebowania na zawody, konsultacje dla pracodawców zainteresowanych środkami KFS, badania efektywności wykorzystania KFS.

W zakresie zlecenia działań aktywizacyjnych podejmowane są działania (pakietowe) mające na celu podjęcie i utrzymanie przez osobę bezrobotną odpowiedniej pracy lub działalności gospodarczej. Marszałek Województwa Pomorskiego, w imieniu którego działa Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, w ramach środków Funduszu Pracy, może zlecić wykonanie działań aktywizacyjnych adresowanych do osób długotrwale bezrobotnych realizatorowi, który zostanie wyłoniony w drodze zamówień publicznych.

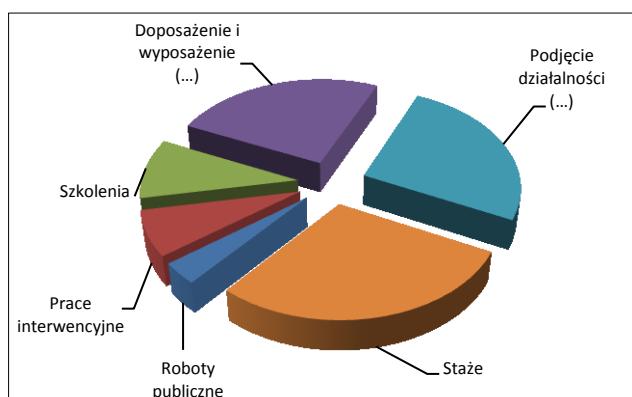
Wprowadzenie wyżej wspomnianych nowych instrumentów w konsekwencji poskutkowało koniecznością ujęcia ich w sprawozdawczości statystycznej w ramach pozycji obowiązującego dotychczas formularza statystycznego. I tak, bon szkoleniowy i trójstronne umowy szkoleniowe ujmowane były razem ze szkoleniami; bon stażowy w ramach stażu; pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej w ramach podjęć działalności gospodarczej (praca subsydiowana); pożyczka na utworzenie stanowiska pracy razem z refundacją kosztów zatrudnienia bezrobotnego; bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, grant na telepracę, świadczenie aktywizacyjne, refundacja składek na ubezpieczenia społeczne, dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia, wliczone były w podjęcia pracy subsydiowanej w pozycji *inne*.

4. Wydatki FP poniesione przez PUP w 2014 r. – w podziale na podstawowe formy aktywizacji zawodowej bezrobotnych⁴

Poszczególne formy aktywizacji zostały omówione na podstawie danych z analizy Departamentu Funduszy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie – „Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2014 r.”, która to analiza nie obejmuje wydatków o charakterze pomocniczym dla podstawowych form aktywizacji zawodowej⁵.

W 2014 r. wydatki na programy na rzecz promocji zatrudnienia wyniosły w województwie pomorskim 191 383,6 tys. zł, w tym 182 734,9 tys. zł na podstawowe formy aktywizacji: szkolenia, staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcie działalności gospodarczej, wyposażenie i doposażenie stanowisk pracy. W ramach podstawowych form aktywizacji w województwie wsparcie uzyskały 22 523 osoby. Przeciętny koszt uczestnictwa jednej osoby w ramach różnych form aktywizacji wyniósł 8 113,26 zł, a średni koszt ponownego zatrudnienia jednego uczestnika programu ukształtował się na poziomie 10 952,05 zł, co w obu przypadkach było wynikiem zbliżonym do średniej wartości odnotowanej w kraju (odpowiednio: 7 948,8 zł i 11 174,52 zł).

Wydatki z FP w 2014 r. na programy na rzecz promocji zatrudnienia

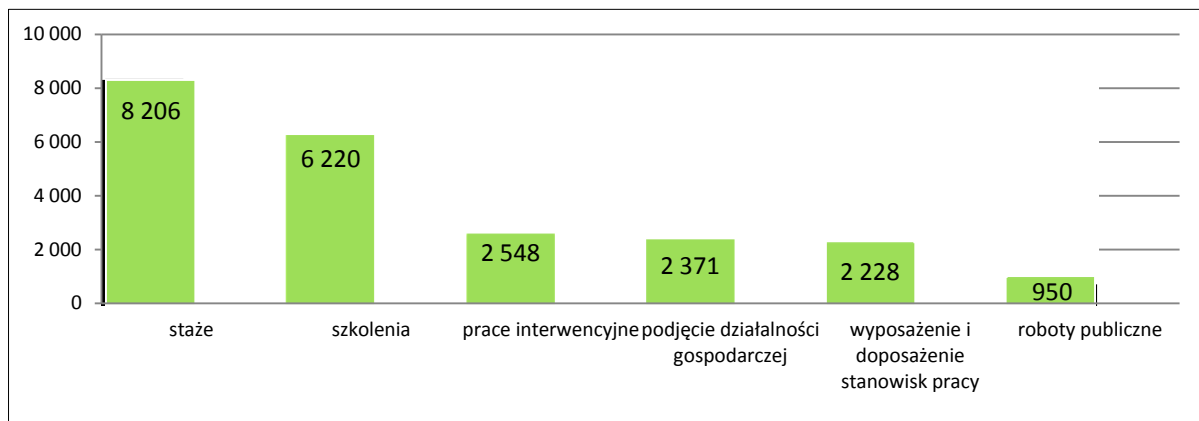
	w tys. zł	udział w strukturze
Staż	52 627	28,8%
Podjęcie działalności (...)	47 021	25,7%
Doposażenie i wyposażenie (...)	45 123	24,7%
Szkolenia	17 923	9,8%
Prace interwencyjne	13 607	7,4%
Roboty publiczne	6 434	3,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MPiPS zawartych w opracowaniu „Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2014 r.”

⁴ Definicje cytowane są zgodnie z zapisem Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.).

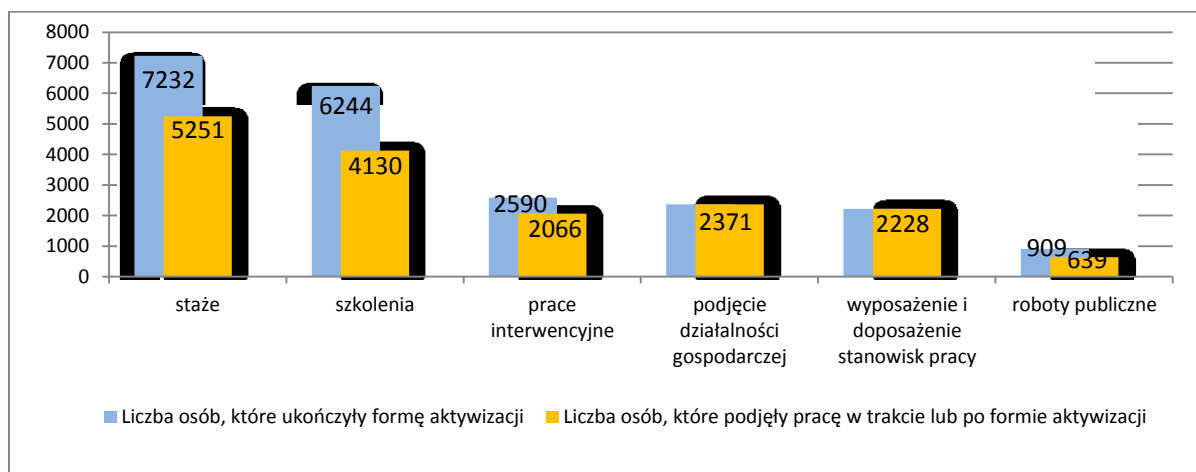
⁵ Z uwagi na charakter pomocniczy dla podstawowych form aktywizacji zawodowej lub ich nieznaczny udział w ponoszonych wydatkach w analizie pominięto: przygotowanie zawodowe dorosłych; studia podyplomowe; kontynuowanie nauki; refundacja kosztów przejazdu i zakwaterowania osób, które podjęły zatrudnienie, szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych w innej miejscowości niż miejsce ich zamieszkania; zwrot bezrobotnym kosztów opieki nad dzieckiem w wieku do 7 lat lub osobą zależną, w przypadku podjęcia zatrudnienia, szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych; refundacja składek na ubezpieczenia społeczne rolnikom zwolnionym z pracy, nieposiadającym statusu bezrobotnych; częściowa refundacja kosztów zatrudnienia wspieranego realizowanego na podstawie przepisów o zatrudnieniu socjalnym; prace społecznie użyteczne.

Liczba uczestników podstawowych form aktywizacji (uczestnicy, którzy rozpoczęli udział w danej formie aktywizacji w 2014 r.)

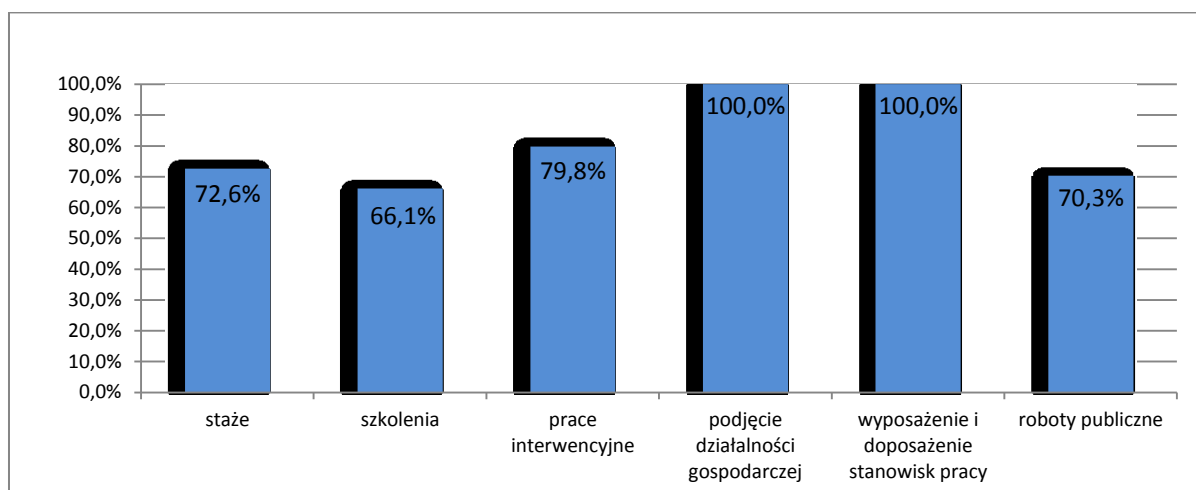
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MPIPS zawartych w opracowaniu „Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2014 r.”

Liczba uczestników, którzy ukończyli formę aktywizacji i liczba uczestników, którzy podjęli zatrudnienie w trakcie lub po uczestnictwie w danej formie aktywizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MPIPS zawartych w opracowaniu „Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2014 r.”

Efektywność zatrudnieniowa poszczególnych form aktywizacji (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MPIPS zawartych w opracowaniu „Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2014 r.”

STAŻE

Staż – nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą (Art. 2 ust. 1 pkt 34).

W 2014 r. staże były najpopularniejszą formą aktywizacji osób bezrobotnych i pozostających bez zatrudnienia w województwie pomorskim. W ubiegłym roku aktywizację poprzez staż rozpoczęło 8 206 osób, a w omawianym okresie ukończyły tę formę wsparcia 7 232 osoby.

Staże charakteryzowały się stosunkowo wysoką efektywnością zatrudnieniową na poziomie 72,6%, co w relacji do 2013 r. przyniosło wzrost wskaźnika efektywności zatrudnieniowej o 8,8% pkt proc. (63,8% w 2013 r.). Dzięki stażom zaktywizowano zawodowo 5 251 osób w skali województwa. Najskuteczniej program ten realizowano w PUP w Kartuzach (89,2%), gdzie zatrudnienie uzyskało 240 osób i w PUP w Nowym Dworze Gdańskim (82,4%), gdzie zaktywizowano zawodowo 108 osób. Najniższą skuteczność odnotowano w PUP w Wejherowie (56,5%), gdzie udało się skutecznie zaktywizować 359 osób, oraz w PUP w Słupsku (56,6%), gdzie po stażu zatrudnienie znalazło 358 osób.

Warto nadmienić, że zróżnicowane efekty staży osiągnięte w poszczególnych powiatach mogły być związane z polityką poszczególnych urzędów prowadzoną w stosunku do tego programu. Służby zatrudnienia mogły bezpośrednio wpływać na osiągnięty wskaźnik efektywności tego instrumentu, kierując bezrobotnych na staż do pracodawców, którzy następnie z reguły oferują stażystom zatrudnienie.

Należy zauważyć, że aktywizacja bezrobotnych za pomocą staży jest jednak formą kosztowną. W 2014 r. średni koszt uczestnictwa jednej osoby w stażu wyniósł 6 413,26 zł. Najwyższe koszty związane z uczestnictwem w stażu poniesiono w PUP w Kwidzynie (8 534,6 zł/osobę), a najniższe koszty odnotowano w PUP w Gdyni (4 277,7 zł/osobę).

SZKOLENIA

Szkolenia – pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia (Art. 2 ust. 1 pkt 37).

Szkolenia są inwestycją zwiększającą szansę uczestnika na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia, uzyskanie innej pracy zarobkowej lub rozpoczęcie działalności gospodarczej, szczególnie w sytuacji:

- braku odpowiednich kwalifikacji zawodowych;
- konieczności ich zmiany lub uzupełnienia;
- utraty zdolności do pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie;
- braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

W 2014 r. w województwie pomorskim tą formą aktywizacji objęto łącznie 6 220 osób, w tym najwięcej osób zostało skierowanych przez PUP w Gdańsku – 1 127 osób i PUP w Gdyni – 682 osoby. Natomiast najmniej osób zostało skierowanych na szkolenia przez PUP w Sztumie – 9 osób i PUP w Kwidzynie - 62. Najwyższą efektywnością zatrudnieniową w odniesieniu do szkoleń odnotowano w PUP w Lęborku

(89,4%) i PUP w Malborku (88,8%), a najniższą w PUP w Nowym Dworze Gdańskim (31,8%) oraz w PUP w Słupsku (44,6%).

Warto zwrócić uwagę, że we wskazanych powyżej powiatach o najniższych wskaźnikach efektywności zatrudnieniowej, koszt uczestnictwa w programie (w PUP w Nowym Dworze Gdańskim - 3 613,91 zł; w PUP w Słupsku - 4 209,34 zł) był relatywnie wysoki, znacznie powyżej średniej wartości dla całego województwa pomorskiego, która wyniosła 2 881,58 zł (w kraju - 2 417,11 zł). Z kolei w dwóch powiatach o najwyższej efektywności zatrudnieniowej programu odnotowano znaczącą różnicę w koszcie uczestnictwa – w powiecie lęborskim koszt wyniósł 4 039,39 zł, a w powiecie malborskim zaledwie 895,02 zł, co stanowiło jednocześnie najniższy koszt uczestnictwa w programie w całym województwie pomorskim.

W 2014 r. efektywność zatrudnieniowa szkoleń wyniosła 66,1% i była wyższa o 8,9 pkt proc. aniżeli w 2013 r. Należy podkreślić jednocześnie, że odnotowane w województwie pomorskim rezultaty aktywizacyjne szkoleń w 2014 r. były w znacznym stopniu lepsze aniżeli rezultat osiągnięty w kraju, gdzie wskaźnik efektywności zatrudnieniowej był o 10,5 pkt proc. niższy. Powiatowe urzędy pracy w województwie pomorskim wyróżniły się na tle innych regionów prowadzeniem najbardziej intensywnej interwencji z wykorzystaniem szkoleń. W 2014 r. szkoleniami w Pomorskiem objęto 27,6% aktywizowanych bezrobotnych, co stanowiło najwyższy wskaźnik w kraju. Pomorskie powiatowe urzędy pracy aktywizowały bezrobotnych z wykorzystaniem szkoleń bardziej efektywnie także pod względem kosztów. Średni koszt ponownego zatrudnienia po szkoleniach w regionie wyniósł 4 339,81 zł przy wartości ogólnokrajowej na poziomie 4 418,42 zł.

PRACE INTERWENCYJNE

Prace interwencyjne – zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie bezrobotnych (Art. 2 ust. 1 pkt 26).

Analiza danych potwierdza, że prace interwencyjne są skutecznym instrumentem aktywnej polityki rynku pracy w rozumieniu jego pozytywnego oddziaływania na zatrudnienie. Z drugiej jednak strony należy podkreślić, że wysoka efektywność zatrudnieniowa tego programu jest bezpośrednio powiązana z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie udzielania pomocy publicznej dla przedsiębiorstw. Realizacja prac interwencyjnych w praktyce nie wiąże się z dużymi formalnościami dla potencjalnych pracodawców, a jednocześnie przedsiębiorca ma 12 miesięcy (tyle mogą trwać prace interwencyjne), aby poznać pracownika i zdecydować, czy nadal chce go zatrudniać. Na udział w programie prac interwencyjnych decydują się przede wszystkim przedsiębiorcy, którzy z optymizmem patrzą na kondycję własnej firmy w dłuższej perspektywie czasu. W związku z powyższym, niewielu pracodawców decyduje się na korzystanie z rozwiązania w postaci subsydiowanego zatrudnienia, co jednocześnie sprawia, że program aktywizacyjny związany z pracami interwencyjnymi nie przynosi efektu w skali podobnej do staży czy szkoleń.

Pod względem efektywności zatrudnieniowej prace interwencyjne zajmują pierwsze miejsce z pośród pozostałych instrumentów, nie uwzględniając środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz doposażenie i wyposażenie stanowisk pracy. W 2014 r. najwyższą skuteczność zatrudnieniową odnotowano w PUP w Kwidzynie (96,9%) i w PUP w Kartuzach (95%), a najniższą w PUP w Sztumie (58,3%) i w PUP w Chojnicach

(63,3%). **Efektywność zatrudnieniowa tego instrumentu dla całego województwa wyniosła 79,8%**, co oznaczało poprawę efektywności o 2,5 pkt proc. w relacji do 2013 r. (77,3 %). Na tle kraju poziom wskaźnika w województwie pomorskim w 2014 r. był nieco niższy i ukształtował się o 3,4 pkt proc. poniżej średniej dla wszystkich województw.

Najwyższy koszt na jednego uczestnika prac interwencyjnych zanotowano w PUP w Nowym Dworze Gdańskim – 10 226 zł, natomiast najniższy w PUP w Chojnicach 3 075 zł. Jeśli chodzi o łączne środki finansowe wydane na ten program w 2014 r., to największe środki przeznaczono w PUP w Bytowie – 2 033,9 tys. zł, a najmniejsze w PUP w Pucku – 71,9 tys. zł, gdzie jednocześnie skala tego programu była największa (PUP Bytów – 409 uczestników rozpoczęło prace interwencyjne) i najmniejsza (PUP Puck – 18 uczestników) w skali województwa. Warto zauważyć, że najwyższy koszt ponownego zatrudnienia uczestnika prac interwencyjnych odnotowano w PUP w Sztumie, gdzie osiągnął on poziom 14 259,46 zł, przy jednocześnie najniższym wskaźniku efektywności zatrudnieniowej w tym powiecie w skali województwa. W 2014 r. średni koszt ponownego zatrudnienia uczestnika wyniósł w województwie pomorskim 6 586,01 zł.

ŚRODKI NA PODJĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, DOPOSAŻENIE I WYPOSAŻENIE STANOWISKA PRACY

Środki na podjęcie działalności gospodarczej - starosta ze środków FP może przyznać bezrobotnemu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związane z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia, a w przypadku gdy działalność jest podejmowana na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych, wysokość przyznanych bezrobotnemu środków nie może przekraczać 4-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka założyciela spółdzielni oraz 3-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka przystępującego do spółdzielni socjalnej po jej założeniu (Art. 46 ust. 1 pkt 2).

Wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy – starosta ze środków FP może zrefundować podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia (Art. 46 ust. 1 pkt 1).

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz na wyposażenie i wyposażenie stanowiska pracy charakteryzowały się w porównaniu z pozostałymi instrumentami aktywnej polityki rynku pracy najwyższą skutecznością w kategorii wpływu na zatrudnienie. Z drugiej jednak strony należy zauważyć, że wysoki efekt zatrudnieniowy powiązany był z wysokimi nakładami finansowymi na te programy w przeliczeniu na jednego uczestnika.

Biorąc pod uwagę efekt zatrudnieniowy należy podkreślić, że w przypadku dotacji, zakładających efekt brutto na poziomie 100%, wartość tego wskaźnika może być przeszacowana ze względu na sposób jego pomiaru. Obecnie stosowany miernik ma niejednoznaczną wartość informacyjną, gdyż okazuje się, że formy te nie zapewniają trwałego zatrudnienia wszystkim uczestnikom programu w dłuższym horyzoncie czasowym. Realny efekt zastosowania tych instrumentów należałoby raczej oszacować po upływie przewidzianego okresu obowiązkowego utrzymania działalności gospodarczej lub utrzymania wyposażonego/wyposażonego stanowiska pracy od daty

przyznania środków na ten cel. Przeprowadzone badania naukowe wykazały, że w miarę upływu czasu od zakończenia programu efekty netto dotacji systematycznie zmniejszały się. Oznacza to, że forma ta nie zapewniała wszystkim uczestnikom programu trwałego zatrudnienia w dłuższym okresie⁶.

Potwierdzają to również wnioski płynące z realizacji badania ewaluacyjnego *Badanie trwałości efektów wsparcia skierowanego na rozwój przedsiębiorczości udzielonego uczestnikom projektów, którzy podjęli działalność gospodarczą w ramach Poddziałania 6.1.3, Działania 6.2 oraz Poddziałania 8.1.2 POKL 2007-2013 w województwie pomorskim*, zrealizowanego przez Departament Europejskiego Funduszu Społecznego UMWP w ramach ewaluacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie pomorskim. W raporcie końcowym stwierdzono, że *wskaźnikiem rezultatu uwzględnianym przy rozliczaniu projektów jest funkcjonowanie założonej działalności gospodarczej przez (12 miesięczny) okres, w którym odbiorca dotacji jest formalnie zobowiązany do jej prowadzenia. Nie stanowi to wystarczająco silnej zachęty do realizowania projektów przynoszących trwałe efekty. Przyznanie dotacji przekłada się nieomal automatycznie na osiągnięcie monitorowanego rezultatu. W związku z tym dla części projektodawców udzielanie dotacji jest atrakcyjne jako relatywnie łatwy sposób osiągnięcia wymaganej „efektywności zatrudnieniowej” (w porównaniu z projektami ukierunkowanymi na znalezienie przez uczestników zatrudnienia)*⁷. W innym miejscu tego raportu odniesiono się do kwestii przeżywalności założonych przedsiębiorstw: *Spośród przedsiębiorstw uruchomionych w województwie pomorskim przy wsparciu z PO KL, które były aktywne po 12 miesiącach od zarejestrowania - czyli w okresie, w którym ich właściciele są zobowiązani do prowadzenia dofinansowanej działalności pod groźbą zwrotu otrzymanej dotacji; w tym okresie przestał funkcjonować zaledwie marginalny odsetek założonych działalności (około 1%) - po kolejnych 6 miesiącach - czyli po 18 miesiącach od zarejestrowania - w dalszym ciągu funkcjonowało 89%. W ciągu dwóch lat od zarejestrowania odsetek aktywnych przedsiębiorstw spadł do 82%. Po pięciu latach wynosił połowę (49%)*⁸. Warto jednakże podkreślić, że z wniosków płynących z realizacji badania ewaluacyjnego wynika, iż *osiągnięte wyniki [w województwie pomorskim] są satysfakcjonujące nie tylko w porównaniu ze średnim czasem funkcjonowania wszystkich rejestrowanych w Polsce działalności gospodarczych, ale także z przeciętną przeżywalnością przedsiębiorstw zakładanych w całym kraju przy wsparciu z PO KL*⁹.

Jeśli chodzi o liczbę osób, które skorzystały ze wsparcia w 2014 r. w ramach tych programów, to odpowiednio 2 371 osób podjęło działalność gospodarczą oraz 2 228 pracodawców utworzyło nowe stanowiska pracy dla osób bezrobotnych.

Wspomniano już, że wysokie efekty zatrudnieniowe tych programów były osiągnięte kosztem wysokich nakładów finansowych na te formy aktywizacji. Średni koszt uczestnictwa w programie w województwie pomorskim w przypadku udzielania środków na podjęcie działalności gospodarczej wyniósł 19 831,59 zł, a w przypadku doposażenia i wyposażenia stanowiska pracy – 20 252,56 zł. W przypadku obu programów średni koszt w województwie pomorskim był wyższy aniżeli średnia

⁶ *Efektywność polityki rynku pracy w Polsce*, pod red. Wiśniewski Z. i Zawadzki K., Toruń 2011, str. 206-207. Patrz również: *Aktywna polityka rynku pracy w Polsce w kontekście europejskim*, pod red. Wiśniewski Z. i Zawadzki K., Toruń 2010, s. 71-72.

⁷ Raport końcowy z badania ewaluacyjnego: *Badanie trwałości efektów wsparcia skierowanego na rozwój przedsiębiorczości udzielonego uczestnikom projektów, którzy podjęli działalność gospodarczą w ramach Poddziałania 6.1.3, Działania 6.2 oraz Poddziałania 8.1.2 POKL 2007-2013 w województwie pomorskim*; raport ewaluacyjny dostępny w wersji elektronicznej: <http://defs.pomorskie.eu/baza-badan-ewaluacyjnych-urzedu-marszalkowskiego-województwa-pomorskiego>; s. 108.

⁸ Tamże, s. 4.

⁹ Tamże, s. 4.

wartość w kraju – w przypadku środków na podjęcie działalności gospodarczej o 1 125,25 zł, a w przypadku doposażenia i wyposażenia stanowiska pracy o 556,38 zł.

Najwięcej dotacji na podjęcie działalności gospodarczej udzielono w PUP w Gdańsku - 341 i w PUP w Słupsku - 242, a najmniej dotacji przyznano w PUP w Sztumie – 21 i w PUP w Nowym Dworze Gdańskim - 56. Uwzględniając średni koszt dotacji najwyższy poziom osiągnięto w PUP w Malborku – 22 057,28 zł, a najniższy odnotowano w PUP w Tczewie 17 103,45 zł i w PUP w Gdańsku – 17 257,18 zł.

Jeśli chodzi o liczbę dotacji przyznanych na doposażenie i wyposażenie stanowiska pracy, to najwięcej udzielono ich w PUP Chojnicach – 366 (łącznie wydatki na ten cel 6 917 tys. zł) i w PUP w Człuchowie – 230 (4 717 tys. zł). Najmniej dotacji na ten cel udzielono w PUP w Gdańsku – 57 (1 023 tys. zł) oraz w PUP w Gdyni – 11 (262,2 tys. zł), gdzie odnotowany średni koszt dotacji był najwyższy w skali województwa i wyniósł – 23 836,36 zł. Najniższy średni koszt tego programu w przeliczeniu na osobę odnotowano w PUP w Kartuzach – 17 745,16 zł i w PUP w Kościerzynie – 17 758,16 zł.

ROBOTY PUBLICZNE

Roboty publiczne – zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty – z wyłączeniem prac organizowanych w urzędach pracy – gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków (Art. 2 ust. 1 pkt 32).

Roboty publiczne obejmują zatrudnienie osoby bezrobotnej zarejestrowanej w powiatowym urzędzie pracy przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty, gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

Mimo, że rolą robót publicznych jest między innymi reintegracja zawodowa i społeczna, a adresatami wsparcia są osoby, które mają największe trudności na rynku pracy, przyjmuje się, że jest to jedna z mniej efektywnych form wsparcia, wymagająca ponadto znacznych nakładów finansowych, a jednocześnie nie przynosząca pożądaných efektów. **W 2014 r. efektywność zatrudnieniowa tego instrumentu wyniosła w województwie pomorskim 70,3%**, co na tle średniej dla wszystkich województw było wartością o 2 pkt proc. niższą. Jeśli chodzi o powiaty, które najskuteczniej realizowały ten program, to najwyższą efektywność uzyskano w PUP w Chojnicach (93,6%), w PUP w Nowym Dworze Gdańskim (92,9%) i w PUP w Gdańsku (91,7%). Najniższą efektywność zanotowano w PUP w Sztumie (46,2%) i PUP w Bytowie (47,4%).

W 2014 r. w województwie pomorskim udział w robotach publicznych rozpoczęło 950 osób, a skutecznie zostało zaktywizowanych zawodowo 639 osób. Warto zaznaczyć, że w niektórych powiatach nie wystąpił ani jeden przypadek skierowania osoby bezrobotnej w ramach tego programu (PUP w Kartuzach, PUP w Kościerzynie,

PUP w Pucku, PUP w Wejherowie, PUP w Gdyni), ani nie odnotowano żadnych efektów zatrudnieniowych w tym obszarze.

Najwyższy koszt ponownego zatrudnienia odnotowano w PUP w Kwidzynie 17 524,14 zł, natomiast najniższy w PUP w Chojnicach – 5 389,04 zł. Dla województwa pomorskiego uśredniony koszt ponownego zatrudnienia wyniósł 10 069,17 zł i był wyższy o 735,82 zł aniżeli średnia dla wszystkich województw w kraju. Najwyższe łączne wydatki na ten cel poniesiono w PUP w Słupsku – 1 413 tys. zł. natomiast najniższe w PUP w Sztumie – 48,5 tys. zł.

5. PODSUMOWANIE

W 2014 r. powiatowe urzędy pracy województwa pomorskiego wydatkowały ogółem 390 295 tys. zł, tj. o 33 990 tys. zł mniej niż przed rokiem (spadek o 8%; w 2013 r. - 424 285 tys. zł).

Dominowały wydatki na programy na rzecz promocji zatrudnienia, które wyniosły 191 384 tys. zł (w 2013 r. - 176 175 tys. zł) i stanowiły 49% udział w strukturze wszystkich wydatków poniesionych z Funduszu Pracy w 2014 r. Wśród wydatków poniesionych na programy na rzecz promocji zatrudnienia odnotowano kwotę 1 181,6 tys. zł, która stanowiła wydatki w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego wspierającego kształcenie ustawiczne pracodawców i pracowników.

W 2014 r. na zasiłki dla bezrobotnych wydano kwotę 179 061 tys. zł, co stanowiło 45,9% ogółu wydatków Funduszu Pracy. Należy podkreślić, że w 2014 r., w odróżnieniu od poprzedniego roku, w strukturze wydatków Funduszu Pracy dominowały wydatki na formy aktywne nad wydatkami pasywnymi. Fakt ten był o tyle istotny, że wydatki na aktywizację zawodową wzrosły w relacji rok do roku, a na dodatek zwiększyły znacznie swój udział w strukturze wydatków. Z drugiej strony, ograniczono znacznie wydatki na zasiłki dla osób bezrobotnych i zmniejszono znacznie ich udział w strukturze wydatków Funduszu Pracy, a wszystkie te zjawiska zaszły przy jednoczesnym ograniczeniu wielkości budżetu Funduszu Pracy (spadek o 8% r/r). Odnotowane w 2014 r. zmiany miały zatem wydźwięk pozytywny.

Wśród wydatków na programy na rzecz promocji zatrudnienia dominowały wydatki na:

- staże – 52 627 tys. zł (27,5%);
- środki na podjęcie działalności gospodarczej – 47 021 tys. zł (24,6%);
- refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy – 45 123 tys. zł (23,6%);
- szkolenia – 17 923 tys. zł (9,4%).

W ramach działań mających na celu aktywizację zawodową bezrobotnych powiatowe urzędy pracy województwa pomorskiego w 2014 r. wyłączyły z ewidencji bezrobotnych 26,7 tys. osób, czyli niemal tyle samo, co w roku poprzednim. Największą liczbę osób wyłączonych stanowiły osoby objęte: zatrudnieniem subsydiowanym (prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcia działalności gospodarczej, podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego i inne) – 9,1 tys. osób (w 2013 r. – 8,8 tys. osób), stażami – 8,2 tys. osób (w 2013 r. – 7,6 tys.), szkoleniami – 6,2 tys. osób (w 2013 r. – 6,4 tys.), pracami społecznie użytecznymi – 2,9 tys. osób (w 2013 r. – 3,7 tys.).

W skali województwa w 2014 r. dzięki wsparciu Funduszu Pracy powstało 4,6 tys. nowych miejsc pracy (więcej o 0,6 tys. miejsc pracy w relacji do 2013 r.).¹⁰

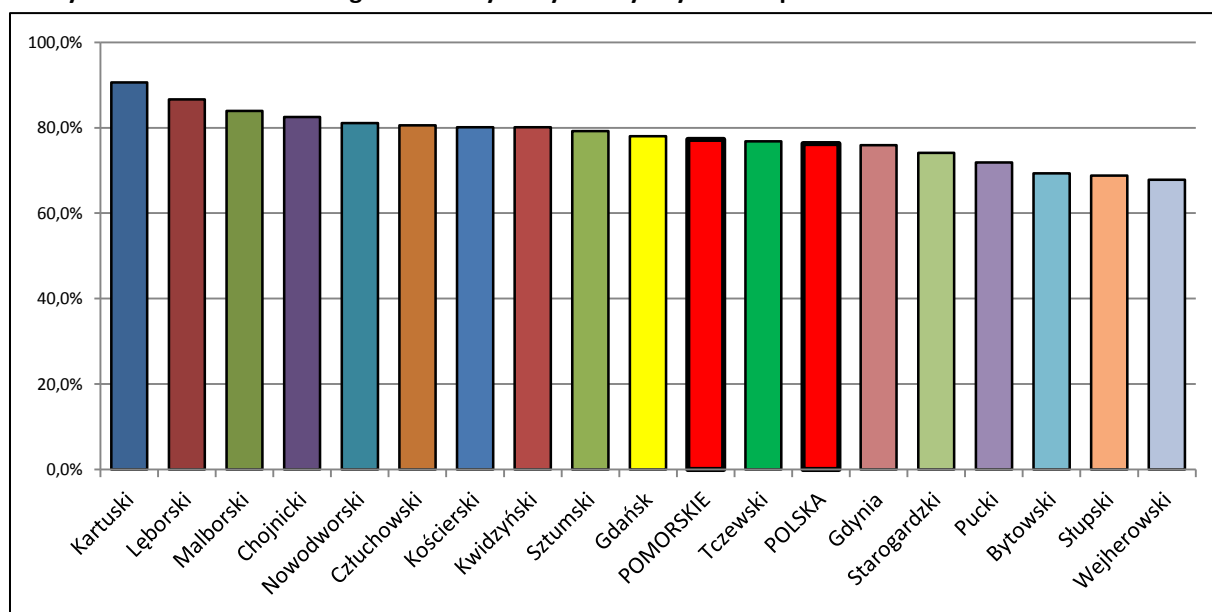
Warto podkreślić, że w 2014 r. odnotowano w województwie pomorskim najintensywniejszą i wysoce efektywną na tle kraju interwencję w formie szkoleń – 27,6% aktywizowanych przez szkolenia. Efektywność zatrudnieniowa w województwie pomorskim była wyższa o 10,5 pkt proc. aniżeli średnia dla kraju, przy jednocześnie bardziej korzystnym niż w kraju wskaźniku kosztów ponownego zatrudnienia (województwo pomorskie – 4 339,81 zł; kraj – 4 418,42 zł).

¹⁰ Suma nowych miejsc pracy powstałych w wyniku zastosowania instrumentów Funduszu Pracy wspierających podejmowanie działalności gospodarczej oraz refundujących koszty wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy; na podstawie sprawozdania MPiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy za 2014 r.

W 2014 r. średnia efektywność zatrudnieniowa w województwie pomorskim wyniosła 77,3% i była wyższa o 1 pkt proc. od średniego wskaźnika efektywności w kraju. Uzyskany rezultat okazał się również znacznie lepszy (o 15,4 pkt proc.) aniżeli efektywność uzyskana w 2013 r. (61,9%). Wśród najbardziej efektywnych powiatów znalazły się: kartuski, lęborski, malborski, chojnicki, nowodworski, człuchowski, kościerski i kwidziński. We wszystkich wymienionych powiatach odnotowany wskaźnik efektywności zatrudnieniowej przekroczył poziom 80%. W sumie w 11 powiatach województwa pomorskiego przekroczono średni wskaźnik dla kraju, wynoszący 76,3%.

Dobre wyniki w zakresie efektywności zatrudnieniowej i kosztowej osiągnięte w 2014 r., umożliwiły w bieżącym roku 12 powiatowym urzędом pracy w województwie pomorskim pozyskanie dodatkowych środków z MPiPS w ramach puli premiującej za wyniki. Odsetek (71%) wyróżnionych PUP należał do najwyższych w kraju.

Efektywność zatrudnieniowa ogółem dla wybranych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu

Opracował:

Radosław Więckiewicz, Jarosław Szwarc
 Wydział Programów Rynku Pracy
 Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku
 Gdańsk, listopad 2015 r.

W niniejszym opracowaniu wykorzystano:

- Sprawozdania: MPiPS-02 - o przychodach i wydatkach FP, MPiPS-01 - o rynku pracy, Załącznik nr 6 do sprawozdania MPiPS-01 - Aktywne programy rynku pracy;
- MPiPS, Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2013 r., Warszawa 2014 r.;
- MPiPS, Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2014 r., Warszawa 2015 r.;
- Informacja o sytuacji na rynku pracy województwa pomorskiego i realizacji przez Samorząd Województwa Pomorskiego zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2014 roku;
- *Efektywność polityki rynku pracy w Polsce*, pod red. Wiśniewski Z., Zawadzki K., Toruń 2011;
- *Aktywna polityka rynku pracy w Polsce w kontekście europejskim*, pod red. Wiśniewski Z., Zawadzki K., Toruń 2010
- Raport końcowy z badania ewaluacyjnego: Badanie trwałości efektów wsparcia skierowanego na rozwój przedsiębiorczości udzielonego uczestnikom projektów, którzy podjęli działalność gospodarczą w ramach Poddziałania 6.1.3, Działania 6.2 oraz Poddziałania 8.1.2 POKL 2007-2013 w województwie pomorskim; DEFS UMWP.